

Tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsens förvaltning

Lea Vaattovaara

Datum 2019-06-12

Dnr KS 2019/0174

Till Kommunstyrelsen

Policy för Nationella minoriteter med förvaltningsområde för finska språket i Österåkers kommun

Sammanfattning

Den 1 januari 2019 har lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk skärpts (2009:724). I lagen står att kommuner ska ta fram mål och riktlinjer för kommuners minoritetspolitiska arbete. Lagen innehåller också skärpta bestämmelser för kommuner som ingår i förvaltningsområde för finska språket som Österåkers kommun gör sedan 2010.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige beslut

Godkänna om policy för nationella minoriteter med förvaltningsområde för finska språket i Österåkers kommun.

Bakgrund

Med nationella minoriteter avses judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar och de nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Den 1 januari 2019 har lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk skärpts (2009:724). Lagen innebär att kommuner ska informera de nationella minoriteterna om deras minoritetsrättigheter. Vidare ska kommuner samråda genom strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i frågor som berör dem. Kommuner ska främja barns och ungas inflytande. Därutöver ska kommuner genom aktiva åtgärder och handlingar främja och stödja nationella minoritetsspråkens och kulturens fortlevnad. Kommuner ska ta fram mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete.

Lagen innehåller också skärpta bestämmelser för kommuner som ingår i förvaltningsområdet för finska som Österåker kommun gör sedan år 2010. Förvaltningskommuner ska tillhandahålla förskola på finska helt eller till en väsentlig del samt informera föräldrar om detta. De ska också tillhandahålla äldreomsorg på finska helt eller till en väsentlig del samt informera den som söker bistånd inom ramen för äldreomsorg. Vidare ska kommuner beakta äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.

Som grund i minoritetspolitiken är Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Målen med den minoritetspolitiska strategin är att stärka identiteten hos de nationella minoriteterna, stärka deras egenmakt och ge dem inflytande i frågor som berör dem och därmed få aktiva medborgare.

Tjänsteutlåtande

Länsstyrelsen i Stockholm tillsammans med Sametinget har ansvar för uppföljningen av den svenska minoritetspolitiken.

Den 1 januari 2010 trädde lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) i kraft. 2018 gjordes översyn av lagen som har lett till de nya bestämmelser som träder i kraft den 1 januari 2019. Även andra lagar fastställer de nationella minoriteternas rättigheter.

- Socialtjänstlagen slår fast att kommuner ska verka för att det finns tillgång till personal som talar finska, meänkieli och samiska där det behövs för omvårdnaden av äldre personer.
- Språklagen från 2009 konstaterar att den som tillhör en nationell minoritet ska ha möjlighet att lära sig, utveckla och använda sitt minoritetsspråk.
- Skollagen slår fast att förskolan ska medverka till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål och att förskolan ska bidra till att ett barn som tillhör de nationella minoriteterna får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet. I skolan ska en elev som tillhör någon av de nationella minoritetsgrupperna få modersmålsundervisning i sitt nationella minoritetsspråk.
- Diskrimineringslagen har som ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom flera samhällsområden oavsett till exempel etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Förvaltningens slutsatser

Från den 1 januari 2019 revideras lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk så att minoriteters rättigheter och skyldigheter stärks ytterligare. Detta ställer större krav på kommunen än tidigare vad gäller till exempel på samråd och mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete.

Statsbidrag

Frågor om statsbidrag regleras i Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

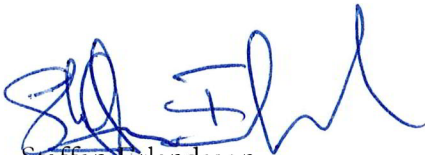
Österåkers kommun får statsbidrag via Länsstyrelsen 660 000 kr/år för merkostnader som uppkommer i kommunen med anledning av de rättigheter som enskilda har enligt minoritetslagen och till åtgärder för att stödja användningen av finska språket.

Samråd

Samråd med nationella minoriteter i Österåkers kommun angående policy och riktlinjer har skett genom information på hemsidan, nyhetsbrev och via Facebook. Allmän öppet samråd på biblioteket och särskilt med medlemmar i Åkersberga finska förening, den förening som finns i Österåker.

Bilagor

Policy för Nationella minoriteter med finska språket 2019-06-12

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Helena Cronberg
Kommunikationschef

Policy för Nationella minoriteter med finska språket

Policy för Nationella minoriteter inklusive förvaltningsområde för finska språket

Som grund till Österåkers kommuns policy för de nationella minoriteternas rättigheter ligger lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724), språklagen (2009:600), bibliotekslagen (2013:801), skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och socialtjänstlagen (2001:453).

2018 gjordes översyn av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk som har lett till de nya bestämmelser som har trätt i kraft den 1 januari 2019.

Kommunen ska arbeta långsiktigt med de nationella minoriteternas rättigheter utifrån övergripande riktlinjer som beslutas av kommunstyrelsen. Kommunens förvaltningar och verksamheter ska bryta ned riktlinjerna med tydliga mål och förankra handlingsplanen i sina verksamheter. Österåkers kommun ingår i förvaltningsområde för finska språket och har då särskilda åtagande att uppfylla.

Österåkers policy för de nationella minoriteternas rättigheter anger att:

Österåkers kommun ska:

- ge de nationella minoriteterna möjlighet att tillägna sig, bruka och utveckla sitt nationella minoritetsspråk och utveckla sin kultur
- informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och kommunens ansvar enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk
- ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i såna frågor
- särskilt främja barn och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för det till deras förutsättningar
- erbjuda modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken i skolan.

Österåkers kommun tillhör förvaltningsområde för finska språket därför har kommunen särskild åtagande att uppfylla:

- Kommunen ska göra det möjligt för enskilda att använda finska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med kommunen.
- Kommunen ska erbjuda förskola helt eller till en väsentlig del på finska.
- Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i finskspråkig verksamhet.
- Kommunen ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska och beakta de äldres behov att upprätthålla sin kulturella identitet.
- Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad på finska.